

**Consiliul Superior al Magistraturii
Institutul Național al Magistraturii**

**Examen de capacitate al judecătorilor stagiari și procurorilor stagiari
organizat în temeiul *Regulamentului privind examenul de capacitate al judecătorilor stagiari și al
procurorilor stagiari*, aprobat prin Hotărârea Plenului CSM nr. 123/2023
2024 – 2025**

**PROCES VERBAL
privind soluționarea contestațiilor la barem la disciplinele
DREPT PENAL ȘI DREPT PROCESUAL PENAL
Judecători
11 februarie 2025**

Întocmit de Comisia de soluționare a contestațiilor, cu privire la contestațiile formulate de candidați în baza art. 26 alin. 1 din Regulamentul privind examenul de capacitate al judecătorilor stagiari și al procurorilor stagiari, aprobat prin Hotărârea Plenului CSM nr. 123/2023, contestații referitoare la baremul stabilit pentru disciplinele Drept penal și Drept procesual penal – judecători.

Au formulat contestații un număr de 11 candidați, menționați în anexa la prezentul proces-verbal.

La **Drept penal** au fost formulate 7 contestații de către 6 candidați, cu privire la următoarele întrebări:

- Subiectul III: *Identificați motivat, în fapt și în drept, 5 greșeli sau omisiuni de drept penal și 5 greșeli sau omisiuni de drept procesual penal, în procedura de cameră preliminară, în cursul judecății și în dispozitivul hotărârii judecătorești pronunțate în cauză*, contestată de 4 ori de către un număr de: 4 candidați

- Subiectul IV: *Soluționați cauza prin întocmirea dispozitivului sentinței penale din data 04.09.2024, considerând că situația de fapt este aceeași cu cea prezentată în actul de sesizare și nu a fost schimbată încadrarea juridică dată faptelor*, contestată de 3 ori de către un număr de: 2 candidați.

La **Drept procesual penal** au fost formulate 5 contestații de către 5 candidați, cu privire la următoarele:

- Subiectul II: *Amânarea executării pedepsei pe motiv de boală: noțiune, condiții, competență, momentul până la care poate fi amânată executarea*, contestată 1 dată de către un număr de: 1 candidat

- Subiectul III: *Identificați motivat, în fapt și în drept, 5 greșeli sau omisiuni de drept penal și 5 greșeli sau omisiuni de drept procesual penal, în procedura de cameră preliminară, în cursul judecății*

și în dispozitivul hotărârii judecătorești pronunțate în cauză, contestată de 4 ori de către un număr de: 4 candidați

În urma examinării contestațiilor, acestea au fost respinse, pentru considerentele ce se vor arata în continuare:

a) Dispoziții de drept penal - au fost contestate de următorii candidați:

Subiectul III :

- *Crăciun Paula Corina și Rusu Constantin-Cosmin* – au arătat că în baremul publicat s-a stabilit la pct. 6 că va fi punctată greșita reținere a stării de recidivă postcondamnatorie, prev. de art. 41 alin. (1) din Codul penal și/sau greșita aplicare a tratamentului sancționator al recidivei postcondamnatorii, prev. de art. 43 alin. (2) din Codul penal. Candidații au solicitat punctarea, în mod distinct, a două greșeli de drept penal – prima privind greșita reținere a pluralității de infracțiuni, iar cea de-a doua privind greșita aplicare a tratamentului sancționator. În susținerea contestației, au arătat că erorile privesc instituții de drept penal diferite, cu o reglementare complexă și condiții distincte. Analiza acestor două forme a presupus alocarea unui timp considerabil, motiv pentru care cei doi candidați nu au avut timp pentru analiza altor omisiuni. Candidații au mai arătat că baremul inițial a stabilit că va acorda punctajul complet și pentru situația în care candidatul a identificat și motivat doar una dintre cele două erori, confirmând astfel că sunt două erori distincte și care merită să fie punctate complet. Au mai învederat că este inechitabil ca doi candidați să fie punctați în mod asemănător, chiar dacă unul a identificat și motivat o singură eroare. S-a susținut că la proba scrisă a examenului de capacitate din anii 2021, respectiv 2023, cele două greșeli ar fi fost punctate în mod separat.

Contestațiile sunt neîntemeiate. Comisia de soluționare a contestațiilor reține că cerința subiectului III – drept penal - a vizat identificarea motivată a cinci greșeli sau omisiuni de drept penal. În baremul afișat au fost indicate șapte greșeli, menționându-se că punctajul se acordă integral dacă sunt identificate minim cinci greșeli sau omisiuni de drept penal. La punctul 6 al baremului pentru subiectul III s-a menționat că va fi punctată identificarea greșelii privind reținerea stării de recidivă postcondamnatorie, prev. de art. 41 alin. (1) din Codul penal și/sau greșita aplicare a tratamentului sancționator al recidivei postcondamnatorii, prev. de art. 43 alin. (2) din Codul penal.

Comisia reține, prin raportare la motivele contestației, că greșita aplicare a tratamentului sancționator al recidivei postcondamnatorii este o consecință directă a greșitei rețineri a stării de recidivă postcondamnatorie. Astfel, prin sentința din 30 iulie 2024, instanța a reținut în mod greșit starea de recidivă postcondamnatorie, iar apoi a aplicat în mod specific tratamentul sancționator al acestei forme de pluralitate de infracțiuni reținute. În acest mod, ca urmare a reținerii greșite a stării de recidivă postcondamnatorie, a aplicat tratamentul sancționator specific, obținând un quantum eronat al pedepsei rezultate. Cu alte cuvinte, tratamentul sancționator a fost stabilit greșit ca o consecință directă a identificării eronate a formei de pluralitate de infracțiuni identificate. În consecință, cele două greșeli sunt într-o strânsă legătură, având aceeași situație premisă (identificarea greșită a formei de pluralitate de infracțiuni), neimpunându-se punctarea separată a acestora doar pentru motivul învederat de candidați că reprezintă instituții distincte de drept penal. Din aceste motive, s-a optat pentru un barem alternativ, în favoarea candidaților.

Argumentul privind timpul considerabil alocat pentru expunerea completă a omisiunii nu poate fi primit, având în vedere că, prin baremul afișat au fost expuse șapte greșeli, fiind punctată complet identificarea a minim cinci dintre acestea. Astfel, nu era absolut necesar a fi identificată această eroare pentru a obține punctajul maxim.

Suplimentar, Comisia are în vedere că, potrivit art. 20 pct. 1 din Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 123 din 06 iulie 2023 pentru aprobarea Regulamentului privind examenul de capacitate al judecătorilor stagiari și al procurorilor stagiari, este atributul comisiei de elaborare a subiectelor elaborarea subiectelor, a baremului și indicarea punctajului pentru fiecare subiect.

- *Povăliceanu Ioan-Rusălim* – a solicitat ca la punctul 4 din barem să fie acceptată ca variantă alternativă valabilă pentru motivarea greșelii privind condamnarea lui X pentru infracțiunea prevăzută de art.335 alin. (3) din Codul penal și situația în care se face referire doar la Decizia nr.14/2020 a Inaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în condițiile în care și numai prin valorificarea acesteia se ajunge la aceeași soluție. Încredințarea unui vehicul unei persoane cu privire la care nu s-a putut stabili exact că are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge nu întrunește condițiile de tipicitate ale infracțiunii prevăzute de art.335 alin. (3) Cod penal, nefiind o încredințare către o persoană aflată sub influența alcoolului, în sensul normei de incriminare; aceasta indiferent dacă persoana căreia i s-a încredințat vehiculul pentru conducere pe drumurile publice a fost testată și i s-a descoperit o îmbibație alcoolică inferioară limitei legale prevăzute sau nu a putut fi testată, indiferent de motivul imposibilității testării, nu doar în situația sustragerii de la prelevarea de mostre biologice.

Contestația este neîntemeiată.

Este adevărat că prin Decizia ICCJ HP nr.14/2020 evocată în motivarea contestației s-a stabilit că pentru a fi întrunite condițiile de tipicitate ale infracțiunii prevăzute de art.335 alin. (3) din Codul penal este necesar ca persoana căreia i se încredințează autovehiculul pentru conducere pe drumurile publice să aibă o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge, ceea ce implică în mod necesar determinarea nivelului de alcoolemie prin mijloace de probă științifice, însă acest fapt nu înlătură de la aplicare și nici nu substituie dezlegarea dată prin Decizia ICCJ HP nr.57/2023, care se aplică prioritar și exclusiv în cazul în care imposibilitatea stabilirii alcoolemiei este consecința refuzului sau sustragerii conducătorului auto de la prelevarea mostrelor biologice, anume situația din speța analizată.

Așa cum se arată în considerentele Deciziei ICCJ HP nr.57/2023 (paragraf 84), problema de drept dezlegată, în acord cu solicitarea instanței de trimitere, a fost să se stabilească dacă poate fi reținută infracțiunea prevăzută de art.335 alin. (3) din Codul penal în sarcina persoanei care încredințează un autovehicul unei alte persoane despre care știe că se află sub influența alcoolului și care a refuzat prelevarea de mostre biologice în vederea determinării alcoolemiei.

Din perspectiva criticii formulate, Comisia de contestații arată ca fiind relevantă statuarea instanței supreme din cuprinsul Deciziei ICCJ HP nr.57/2023 (paragraful nr.85), unde s-a reținut că obiectul trimiterii în cauză nu fusese rezolvat implicit prin Decizia nr.14/2020, deoarece, chiar dacă prin respectiva decizie se stabilise că pentru a fi întrunite condițiile de tipicitate ale infracțiunii prevăzute de art.335 alin. (3) Cod penal era necesar să se stabilească un anumit nivel al alcoolemiei pentru persoana căreia îi fusese încredințat autovehiculul pentru conducere pe drumurile publice, nu se lămurise dacă exista posibilitatea reținerii aceleiași infracțiunii în situația particulară în care în sarcina celui căruia i-a

fost încredințat vehicul se reține infracțiunea de refuz sau sustragere de la prelevarea de mostre biologice prevăzută de art.337 din Codul penal.

Prin urmare, Comisia de contestații reține că nu se poate pune semnul egalității între cele două decizii ale instanței supreme, acestea dezlegând probleme de drept diferite, chiar dacă interpretează aceeași normă de incriminare, iar raportat la situația de fapt existentă în speța supusă analizei, varianta de răspuns corectă este cea care rezultă din valorificarea Deciziei ICCJ HP nr.57/2023, așa cum se menționează la punctul 4 din barem.

- *Panait Andreea Sabina* - a solicitat punctarea alternativă a soluției de încetare a procesului penal întrucât lipsește plângerea prealabilă.

În motivarea contestației, candidatul a susținut, în esență, că, în lipsa vreunei mențiuni în speță cu privire la existența plângerii prealabile coroborat cu lipsa de diligență a instanței de a întreba persoana vătămată dacă formulează plângere prealabilă, singura soluție posibilă era dispunerea încetării procesului penal pentru infracțiunea de abuz de încredere conform art. 16 alin. 1 lit. e din Codul de procedură penală.

Contestația este neîntemeiată, întrucât în cuprinsul cerinței subiectului, la nota nr. 4, s-a menționat că nu este incidentă nicio cauză de înlăturare a răspunderii penale, instanța reținând că inculpatul răspunde penal inclusiv pentru infracțiunea de abuz de încredere. Prin urmare, raportat la datele speței, rezultă cu claritate că ipoteza avută în vedere la elaborarea subiectului a fost aceea a răspunderii penale a inculpatului pentru infracțiunea de abuz de încredere.

Subiectul IV:

- *Lăzureanu Antoniu-Horațiu și Pop Diana-Alexandra* – au arătat că se impune acordarea punctajului integral și pentru situația în care nu a fost indicată expres dispoziția privind executarea amenzii în cuantum de 2.700 lei. În motivare, candidații au arătat că o asemenea dispoziție nu este obligatorie potrivit Codului penal și Codului de procedură penală. Lipsa oricărei mențiuni cu privire la regimul de executare a amenzii nu poate atrage extinderea regimului suspendării în privința acesteia, suspendarea (ca excepție de la regimul executării) fiind de strictă interpretare. Astfel, s-a învederat că s-ar subînțelege că pentru amendă se aplică regula, respectiv executarea acesteia. Ca o paralelă, s-a arătat că în cazul închisorii nu este obligatoriu să figureze în dispozitiv o dispoziție privind executarea în regim de detenție, atunci când nu se dispune o altă formă de individualizare judiciară a pedepsei. A mai fost precizat că punctajul se impune a fi acordat dacă s-a dispus condamnarea inculpatului la pedeapsa amenzii și nu s-a dispus suspendarea executării acesteia sub supraveghere.

Contestațiile sunt neîntemeiate. Comisia de soluționare a contestațiilor reține că, potrivit Deciziei nr. 4 din 20 ianuarie 2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție (RIL): „în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 91 alin. (1) lit. a) și alin. (3) din Codul penal, când pedeapsa amenzii se adaugă pedepsei închisorii, amenda penală se execută, chiar dacă executarea pedepsei închisorii a fost suspendată sub supraveghere”. Dispoziția privind executarea pedepsei amenzii pentru situația în care pentru pedeapsa închisorii (parte din pedeapsa rezultantă) s-a dispus suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei este obligatorie, fiind singura modalitate prin care să se asigure o previzibilitate a modalității de executare a pedepselor pentru persoana condamnată. În condițiile în care ulterior stabilirii

pedepsei rezultante formată din pedepse de natură diferită (amendă și închisoare) se dispune suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei închisorii, apare ca o consecință imediată, care decurge din art. 91 alin. (1) lit. a) și alin. (3) Cod penal, așa cum aceste dispoziții au fost interpretate prin Decizia nr. 4/2020 (RIL) a Înaltei Curți de Casație și Justiție, că instanța trebuie să decidă cu privire la forma de executare a pedepsei amenzii. Faptul că singura modalitate concretă de individualizare judiciară este aceea a executării amenzii nu înlătură această obligație a instanței. O interpretare contrară ar avea repercusiuni atât asupra situației persoanei condamnate (care ar putea avea nelămuriri întemeiate în privința dispozitivului hotărârii), cât și cu privire la îndeplinirea atribuțiilor specifice de către judecătorul delegat cu executarea pedepsei.

- *Pop Diana-Alexandra* - a solicitat acordarea punctajului și candidaților care au indicat dispozițiile art. 404 alin. 2 din Codul de procedură penală, și nu art. 91 alin. 4 din Codul penal, ca temei de drept al atragerii atenției inculpatului cu privire la prevederile referitoare la revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere.

Contestația este neîntemeiată, având în vedere că atenționarea persoanei condamnate asupra conduitei sale viitoare și a consecințelor la care se expune dacă va mai comite infracțiuni sau nu va respecta măsurile de supraveghere ori nu va executa obligațiile care îi revin pe durata termenului de supraveghere are ca temei de drept prevederile art. 91 alin. 4 din Codul penal.

Astfel, dispozițiile art. 91 din Codul penal reglementează condițiile suspendării executării pedepsei sub supraveghere, ca măsură de individualizare judiciară a executării pedepsei, fiind norme de drept substanțial, în timp ce prevederile art. 404 alin. 2 din Codul de procedură penală stabilesc conținutul dispozitivului, făcând parte din ansamblul normelor care instituie regulile de desfășurare a procesului penal.

Pe cale de consecință, prevederile art. 404 alin. 2 din Codul de procedură penală nu constituie temei de drept alternativ pentru dispoziția de atragere a atenției inculpatului cu privire la cazurile de revocare a suspendării executării pedepsei sub supraveghere, astfel că, textul de lege incident este cel menționat în barem, respectiv art. 91 alin. 4 din Codul penal

b) Dispoziții de drept procesual penal - au fost contestate de următorii candidați:

Subiectul II:

- *Popescu Alexandra Marinela* - a arătat că în ceea ce privește condiția nr. 6 din baremul afișat, respectiv „condamnatul să nu se fi sustras efectuării expertizei medico-legale”, aceasta rezultă implicit din condiția nr. 4, respectiv „obligativitatea expertizei medico-legale care să ateste îndeplinirea condițiilor enunțate”. În susținerea contestației s-a evidențiat că, dacă într-o cauză a fost efectuată expertiza medico-legală, atunci este cert că persoana condamnată nu s-a sustras efectuării expertizei.

Contestația este neîntemeiată. Comisia reține că amânarea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață nu poate fi dispusă dacă cel condamnat se sustrage efectuării expertizei medico-legale, condiție ce rezultă expres din dispozițiile art. 589 alin. (2) Cod procedură penală. Această condiție este una distinctă de cea prevăzută la art. 589 alin. (1) Cod procedură penală, respectiv obligativitatea expertizei medico-legale care să ateste că persoana condamnată suferă de o boală care nu poate fi tratată în rețeaua sanitară a Administrației Naționale a Penitenciarelor și care face imposibilă executarea

imediată a pedepsei, dacă specificul bolii nu permite tratarea acesteia cu asigurarea pazei permanente în rețeaua sanitară a Ministerului Sănătății. Contrar celor susținute de candidat, condiția era necesară a fi prevăzută, nefiind subînțeleasă din art. 589 alin. (1) Cod procedură penală. Astfel, dacă nu ar fi fost prevăzute dispozițiile art. 589 alin. (2) Cod procedură penală, o posibilă interpretare a art. 589 alin. (1) Cod procedură penală ar fi putut fi aceea că persoana condamnată, odată ce a introdus o cerere de amânare a aplicării pedepsei, ar putea fi obligată să efectueze expertiza medico-legală. Or, prin prevederea acestei condiții în mod distinct, refuzul efectuării expertizei medico-legale sau sustragerea de la efectuarea acesteia atrage respingerea cererii de amânare a aplicării pedepsei. Cu alte cuvinte, art. 589 alin. (1) Cod de procedură penală instituie o obligație în sarcina instanței – aceea de a dispune efectuarea unei expertize medico-legale (condiție obligatorie), în timp ce art. 589 alin. (2) Cod procedură penală instituie, în mod implicit, o obligație în sarcina persoanei condamnate, respectiv aceea de a se prezenta voluntar pentru efectuarea expertizei medico-legale.

Subiectul III

- *Popescu Smaranda Ioana* a arătat că la punctul 6 din barem, referitor la nesocotirea dreptului la tăcere al inculpatului, trebuie punctat ca temei alternativ și art.83 lit.a) Cod procedură penală, pe lângă art.109 alin. (3) din același cod, întrucât respectiva dispoziție legală prevede dreptul inculpatului de a nu da nicio declarație, prevedere ce descrie conținutul dreptului la tăcere.

Contestația este neîntemeiată.

Rezultă din datele speței că deși inculpatul a solicitat să dea declarație, cu ocazia audierii sale, acesta a refuzat să răspundă la întrebările formulate pentru clarificarea infracțiunii de influențarea declarațiilor, arătând că dorește să păstreze tăcerea cu privire la această faptă.

În această situație, Comisia de contestații arată că respectarea exigențelor procedurale nu se face în raport cu dreptul inculpatului de a nu da nicio declarație, prevăzut de art.83 lit.a) Cod procedură penală, ci prin raportare la dispoziția legală care reglementează modul de ascultare al inculpatului atunci când consimte să fie audiat. Or, art.109 alin. (3) Cod procedură penală constituie textul de lege care menționează limitele în care inculpatul este ascultat, stabilind că, în cursul audierii, inculpatul își poate exercita dreptul la tăcere cu privire la oricare dintre faptele sau împrejurările despre care este întrebat.

Prin urmare, dispoziția legală care susține nesocotirea dreptului la tăcere al inculpatului cu privire la una dintre faptele pentru care a fost trimis în judecată este cea de la art.109 alin. (3) din Codul de procedură penală, prevăzută ca atare la punctul 6 din barem.

- *Panaît Andreea Sabina, Gherghel Ioana Raluca și Diță Gina Denisa*, care au solicitat includerea în barem și, în consecință, acordarea punctajului și pentru indicarea nerespectării de către instanță a obligației prevăzute de art. 386 alin. 2 din Codul de procedură penală.

În motivarea contestației, candidații au susținut, în esență, că una dintre obligațiile instanței de judecată, în situația în care, pe parcursul judecării, schimbă încadrarea juridică dată faptei prin rechizitoriu, este să cheme persoana vătămată și să o întrebe dacă înțelege să formuleze plângere prealabilă, în ipoteza în care noua încadrare juridică vizează o infracțiune pentru care este necesară plângerea prealabilă a persoanei vătămate. Deși instanța a dispus schimbarea încadrării juridice din infracțiunea de înșelăciune prev. de art. 244 alin. (1) și (2) din Codul penal în infracțiunea de abuz de

încredere prev. de art. 238 din Codul penal, nu a întrebat persoana vătămată dacă înțelege să formuleze plângere prealabilă, în condițiile în care, potrivit art. 238 alin. 2 din Codul penal, acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă, iar din datele speței nu rezultă că persoana vătămată ar fi făcut plângere prealabilă în timpul urmăririi penale sau ulterior.

Contestațiile sunt neîntemeiate.

În cuprinsul cerinței subiectului nr. III, la nota nr. 4, s-a menționat că nu este incidentă nicio cauză de înlăturare a răspunderii penale, instanța reținând că inculpatul răspunde penal inclusiv pentru infracțiunea de abuz de încredere. De vreme ce ipoteza avută în vedere la elaborarea subiectului a fost aceea a inexistenței vreunei cauze de înlăturare a răspunderii penale, evidențiată ca atare în datele cerinței, rezultă că ceea ce se solicită în fapt prin intermediul contestațiilor este o suplimentare a punctajului cu o altă ipoteză de notare, neavută în vedere însă de comisia de elaborare a subiectelor.

În unanimitate, Comisia de soluționare a contestațiilor a hotărât respingerea tuturor contestațiilor formulate la barem pentru disciplinele Drept penal și Drept procesual penal – judecătorești.

Comisia de soluționare a contestațiilor

.....
.....
.....

